

ÅRSRAPPORT 2008

Ulandssekretariatet
LO/FTF Council

Årsrapport 2008

Udgivet af

Ulandssekretariatet – LO/FTF Council
Vester Voldgade 100, 1552 København V
Telefon: 33737440, Telefax: 33737465,
Email: info@loftf.dk
www.ulandssekretariatet.dk

Redaktion

Anders Stig Møller
Maria Livbjerg

Layout og Produktion: Ægir

Forsidefotos

Fra Ulandssekretariatets arkiv og Finn Brasen

Kort om Ulandssekretariatet

Ulandssekretariatet blev etableret i 1987 af Danmarks to største hovedorganisationer, LO og FTF. Aktiviteterne koncentrerede sig i starten om solidaritetsarbejde for at fjerne apartheidregiment i Sydafrika og støtte den forbudte LO, COSATU, samt arbejderuddannelsesprojekter gennem Frie Faglige Internationale (FFI) og de globale fagforeninger. I 1996 blev Ulandssekretariatet etableret som en selvstændig bistandsorganisation, fik eget logo og skiftede navn fra "Fagbevægelsens Ulandssekretariat" til "Ulandssekretariatet – LO/FTF Council".

Ulandssekretariatet er i dag den danske fagbevægelses professionelle bistandsorganisation med 18 ansatte i Danmark samt udsendt danske og udenlandske projektrådgivere over hele verden. Gennem årene er der sket en stadig udvikling af sekretariatet med fokus på at sikre en høj teknisk bistandsindsats, kvalitet og troværdighed i arbejdet samtidig med at organisationen løbende er fleksibel og klar til nye udfordringer.

Det grundlæggende udgangspunkt for sekretariatets mission er fagbevægelsens værdigrundlag og det faglige nationale og globale netværk.

Ulandssekretariatet arbejder målrettet inden for fire overordnede temaområder:

- Demokrati – social dialog på arbejdsmarkedet
- Arbejdstagerrettigheder
- Fattigdomsbekæmpelse, fordelingspolitik og den uformelle økonomi
- Arbejds miljø og HIV/AIDS

På den måde styrker dansk fagbevægelse kapacitetsopbygning og fortalervirksomhed hos faglige organisationer i ulandene.

FORKORTELSER

AIF	Arbejdernes Internationale Forum
AOF	Arbejdernes Oplysningsforbund i Danmark
BAT-Kartellet:	Bygge-, Anlægs- og Trækartellet
BUPL	Forbundet for pædagoger og klubfolk
CO-Industri	Centralorganisationen af Industriansatte i Danmark
Dansk Metal	Dansk Metalarbejderforbund
DI	Dansk Industri
DLF	Danmarks Lærerforening
DSR	Dansk Sygeplejeråd
FOA	Fag og Arbejde
FTF	Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
HK	Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark
LO	Landsorganisationen i Danmark
NNF	Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet
TIB	Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark
3F	Fagligt Fælles Forbund

ACIW	Association of Construction and Informal Workers of the Philippines
ANTUC	All Nepal Trade Union Congress
BILS	Bangladesh Institute of Labour Studies
BWI	Building and Wood Workers' International
CCSG	Centro de Capacitación Sindical de Guatemala
CCTU	Cambodian Confederation of Trade Unions
CDT	Confédération Démocratique du Travail, Marokko
CLC	Cambodian Labour Confederation
COSATU	Congress of South African Trade Unions
CSA	Confederación Sindical de Americas
CUTH	Confederación Unitaria de Trabadores de Honduras
FDT	Fédération Démocratique du Travail, Marokko
FMLL	Fundación Mario López Larrave, Guatemala
FNT	Frente Nacional de los Trabajadores, Nicaragua
FTUB	Federation of Trade Unions Burma
FETSALUD	Sundhedsarbejderforbundet i Nicaragua
GEFONT	General Federation of Nepalese Trade Unions, Nepal
GNAT	Ghana National Association of Teachers
GTUC	Ghana Trade Union Congress
ICATU	International Confederation of Arab Trade Union
ICU	Industrial and Commercial Workers' Union
ICEM	International Federation of Chemical, Energy, Mine and General Workers' Unions
IFS	Internationale Faglige Sammenslutning
ILO	International Labour Organization
ISACC	Instituto Sindical para Centro America y Caribe
KNUT	Kenya Union of Teachers
NTUC	Nepal Trade Union Congress
OTM	Organização dos Trabalhadores de Moçambique
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PSLINK	Public Sector Labour Integrative Centre
SEWA	Self Employed Women's Association, Indien
SICA	Sistema de la Integración Centroamericana
TUICO	Tanzania Union of Industrial and Commercial Workers
UGTM	Union Générale des Travailleurs du Maroc
UNI	Union Network International
ZCTU	Zimbabwe Congress of Trade Unions

Bestyrelsesformand Harald Børsting, LO
Foto: Territorium

Bestyrelsesnæstformand Bente Sorgenfrey, FTF
Foto: Nana Reimers

Nye strukturer og strategier

På den hjemlige bane er der sket flere strategiske udviklinger i 2008. Med Udenrigsministeriets nye civilsamfundsstrategi blev begrebet programorganisation præsenteret. I den anledning blev der behov for at udarbejde en strategi, der kunne samle Ulandssekretariatets programmer på en fælles platform. I november blev Ulandssekretariatets bistandspolitiske platform derfor formuleret af bestyrelsen som det samlede strategiske udgangspunkt for fagbevægelsens bistandsarbejde.

I Danmark hører vi til de få heldige og privilegerede i en globaliseret verden. Vi må derfor være med til at gå foran og tage vores del af ansvaret for at hjælpe mennesker, der lever i dyb fattigdom og på den måde at bidrage til en mere fredelig og retfærdig verden. Via vores internationale arbejde må vi forsvare og udvikle grundlæggende rettigheder og fælles værdier på den globale scene. Dansk fagbevægelse skal være med til aktivt at sikre den 3. verdens samfundsmæssige udvikling gennem en socialt afbalanceret økonomisk vækst og adgang til den internationale handel.

Vores vision er derfor at bidrage til at skabe demokratiske, sociale og økonomisk retfærdige forhold for alle i ulandene gennem udviklingen af en demokratisk og velfungerende fagbevægelse. Derfor arbejder vi for at udvikle og styrke kapacitet og fortalervirksomhed hos fagbevægelsen i ulandene så den kan udfylde sin rolle som ligeværdig demokratisk partner i social dialog og på den måde på sigt skabe et bæredygtigt arbejdsmarked. Det mener vi er grundlaget for en socialt afbalanceret økonomisk vækst og beskæftigelse og dermed for en demokratisk og fredelig udvikling.

2008 var også det første år med bestyrelsesformand Harald Børsting (LO-formand) ved roret. Vi håber på mange flere års godt samarbejde om det faglige udviklingsarbejde og glæder os til at tage hul på opgaverne i det nye år sammen med partnerne.

Anders Stig Møller, sekretariatsleder

FOKUS PÅ UNGE

Musikerne Carlos og Carlos fra Nicaragua

Oplysning og folkelig forankring

FOKUS PÅ UNGE

I år satte Ulandssekretariatet fokus på unges fremtids- og uddannelsesmuligheder i Mellemamerika, og især i Nicaragua. Med kampagnen ønsker vi bl.a. at fortælle unge i Danmark om hvordan fremtids- og uddannelsesmulighederne er for unge andre steder i verden. Vi ønsker med alle vores aktiviteter at vise, at der er en fremtid for unge i Nicaragua. At der er muligheder på trods af forhindringer som social usikkerhed, arbejdsløshed, sundhedsproblemer, manglende uddannelsesstilbud og politisk ustabilitet.

SAMARBEJDE I SUNDHEDSSEKTOREN

Da unges fremtids- og uddannelsesmuligheder ofte er påvirket af sundhedsproblemer i Nicaragua, er det et fokusområde i vores kampagne. Derfor inviterede Ulandssekretariatet og Dansk Sygeplejeråd i samarbejde med sundhedsforbundet i Nicaragua, FETSALUD, en sygeplejerske fra Nicaragua til Danmark. Nacira Temples gæstede Danmark i tre uger hvor hun dels rejste rundt i landet og holdt oplæg om livet som sygeplejerske i Nicaragua, dels deltog i studieophold på danske hospitaler omkring HIV/AIDS- og epidemibehandlingen i Danmark. Naciras foredragsturné bragte hende til tretten sygeplejerskoler i hele landet, hvor hun mødte mange unge studerende. SLS var vært for besøgene.

KUNST, KULTUR OG MUSIK

Fokus på Unge kampagnens kunstudstilling "Liv i billeder" med samtidskunst fra Nicaragua og Guatemala havde hovedudstilling i Råhuset på Vesterbro i København i august. Udstillingen blev åbnet ved forfjernisering d. 14. august, med den nicaraguanske ambassadør i Danmark, Ricardo Alvarado Noguera. Det er ikke kun københavnere, der får glæde af udstillingen. I perioden september 2008 til maj 2009 turnerer udstillingen med malerier, fotos og keramik fra Nicaragua rundt i Danmark. Målet er at besøge tekniske skoler, offentlige rum og større virksomheder i hvert af de ud-

valgte områder. Se turné-planen på: www.ulandssekretariatet.dk.

Marimba-virtuosen Carlos Luis Mejia Rodriguez og hans fætter guitaristen Carlos Guillen Mejia besøgte Danmark i forbindelse med kampagnen. Carlos Luis er søn af Carlos Mejia Godoy, en af Nicaraguas mest populære og betydningsfulde komponister, tekstforfattere og musikere. Under besøget i Danmark holdt Carlos og Carlos et antal koncerter og foredrag for bl.a. skoler og faglige organisationer. Koncerterne bød på et udpluk af nicaraguansk folkemusiks kulturelle rigdom.

WWW.ULANDSSEKRETARIATET.DK

Hjemmesiden er informationsplatformen, som samler alle Ulandssekretariatets øvrige informationsredskaber: nyhedsbreve, kampagner, årsrapport, film og magasiner. Vi skriver desuden løbende nyheder om vores partners arbejde, arbejdsmarkedet i ulandene og den internationale fagbevægelses holdninger til udviklingsarbejde. På hjemmesiden har man bl.a. kunnet læse om de forfærdelige forhold for fagligt aktive i Mellemamerika, hvis arbejde og liv er præget af vold og mord. Man har også kunnet læse om en trepartsdelegation fra Singapore, der kom til Danmark for at lære af vores måde at indrette arbejdsmarkedet på. Senere hørte vi om hvilke løsninger, delegationen havde taget med sig hjem og med stor succes indført i Singapore.

FILM

I år har Ulandssekretariatet føjet 4 nye dokumentarfilm til filmbiblioteket. *Børnearbejde i Indien* er produceret i samarbejde med DK4 og Rasmus Hundsbaek og fortæller om de mere end 12 mio. børnearbejdere i Indien, som arbejder i tekstilindustrien, i landbrug, i stenbrud og på byggepladser. Derudover er tre nye film blevet til i samarbejde med Frode Højer Pedersen. *Små hænder og knyttede næver* fortæller om nepalesiske Suris kamp mod kidnapning, trafficking og børnearbejde. *Hjem til Mor* er historien om 15-årige Aysiah fra Zanzibar, som må kæmpe hårdt mod traditioner og økonomi for at få en uddannelse. *Gud og gadedrenge* er fortsættelsen af *Dødens gade* (2005), som følger den tidligere narkokurer Valeria, som nu er blevet mor som 14

ULANDSSEKRETARIATETS FILM VISES PÅ DR1

Søndag den 14. december vises tre nye film, som er blevet til i samarbejde med Frode Højer Pedersen på DR1.

Kl. 14.45 Små hænder og knyttede næver

– Om 12-årige Suris kamp mod børnearbejde i Nepal

Kl. 15.15 Hjem til Mor

– Om 15-årige Aysiahs kamp for at få en uddannelse i Zanzibar

Kl. 18.00 Gud og gadedrenge

– Om gadebarnet Valerias kamp for at få en tilværelse i Nicaragua.

Aysiah og Barouk fra filmen "Hjem til mor".

Sygeplejerske Nacira Temples
fra Nicaragua

årig. Frode Højer Pedersens film vises alle på DR1 den 14. december (se boks).

I maj måned blev Ulandssekretariatets film registreret på Dansk Bibliotekscenters database, og i juni måned henvendte vi os til landets Centre for Undervisningsmidler for at gøre opmærksom på vores gratis film. Det har betydet en forrygende fornyet interesse i form af mange bestillinger via hjemmesiden. I år er der derfor sendt hele 467 film ud til interesserede. Til sammenligning sendte vi i sidste år 217 film ud. Alle film kan fortsat bestilles via hjemmesiden.

ULANDSMAGASINET

Ulandsmagasinet udkommer to gange årligt med artikler og informationer om fagbevægelsens udviklingsarbejde i Afrika, Asien, Mellemamerika samt den arabiske verden og sendes ud til medlemmerne af de faglige organisationer. I magasinet for april var der fokus på arbejdsmiljø med artikler om de fagliges kamp for et anstændigt og sikkert arbejdsliv i Burma, Filippinerne, Panama, Zimbabwe og Marokko. Septemhernummeret blev i år udgivet i august i forbindelse med lanceringen af Fokus på ungekampagnen. Derfor blev der også tale om et temamagasin om 10 unge fra forskellige samfundslag i Nicaragua. Begge magasiner findes i tryk, men kan også downloades på hjemmesiden www.ulandssekretariatet.dk.

28. APRIL OG 1. MAJ

Ulandssekretariatet havde i forbindelse med den internationale arbejdsmiljødag d. 28. april og 1. maj, besøg af Annie Geron fra PSLINK, Filippinerne og Zaw Win Aung fra FTUB, Burma. De har begge stor erfaring med det faglige arbejde, som ikke er ufarligt, hvor de kommer fra. I Burma er fagbevægelsen forbudt, og FTUB må derfor operere fra eksil med fare for at blive likvideret af militær-juntaen. I Filippinerne står Annie Geron i spidsen for PSLINKS kamp mod korruptionen, der gennemsyrrer landet – en kamp, der har store personlige omkostninger for hende selv. Gæsterne deltog i en lang række aktiviteter. De besøgte bl.a. gymnasier, mødte folkeskoleelever og talte til 1. maj arrangementer.

FAGLIGE NETVÆRK

FAIR FUTURE FESTIVAL

I dagene op til Roskilde Festival d. 30. juni - 2. juli så Fair Future Festival dagens lys. Det var tre festlige, aktive og tankefulde dage, hvor oplysning og debat om en fair fremtid for alle blev kombineret med kulturelle oplevelser. På festivalen var der musik, besøg af kunstmaleren Ronex fra Uganda, meditationstelt, telte med lokale og internationale aktiviteter, boder med fair trade varer – og ikke mindst masser af muligheder for at debattere holdninger til hvordan, vi får en mere fair verden for alle. Ulandssekretariatet arrangerede festivalen sammen med Fair Trade Butik Karibu, AOF Roskilde og AIF Roskilde. Derudover deltog også Clean Clothes Campaign, FN Forbundet, Dansk – Palæstinensisk Venskabsforening samt Jobpatruljen.

En gruppe unge
nyder musikken
til Fair Future
Festival

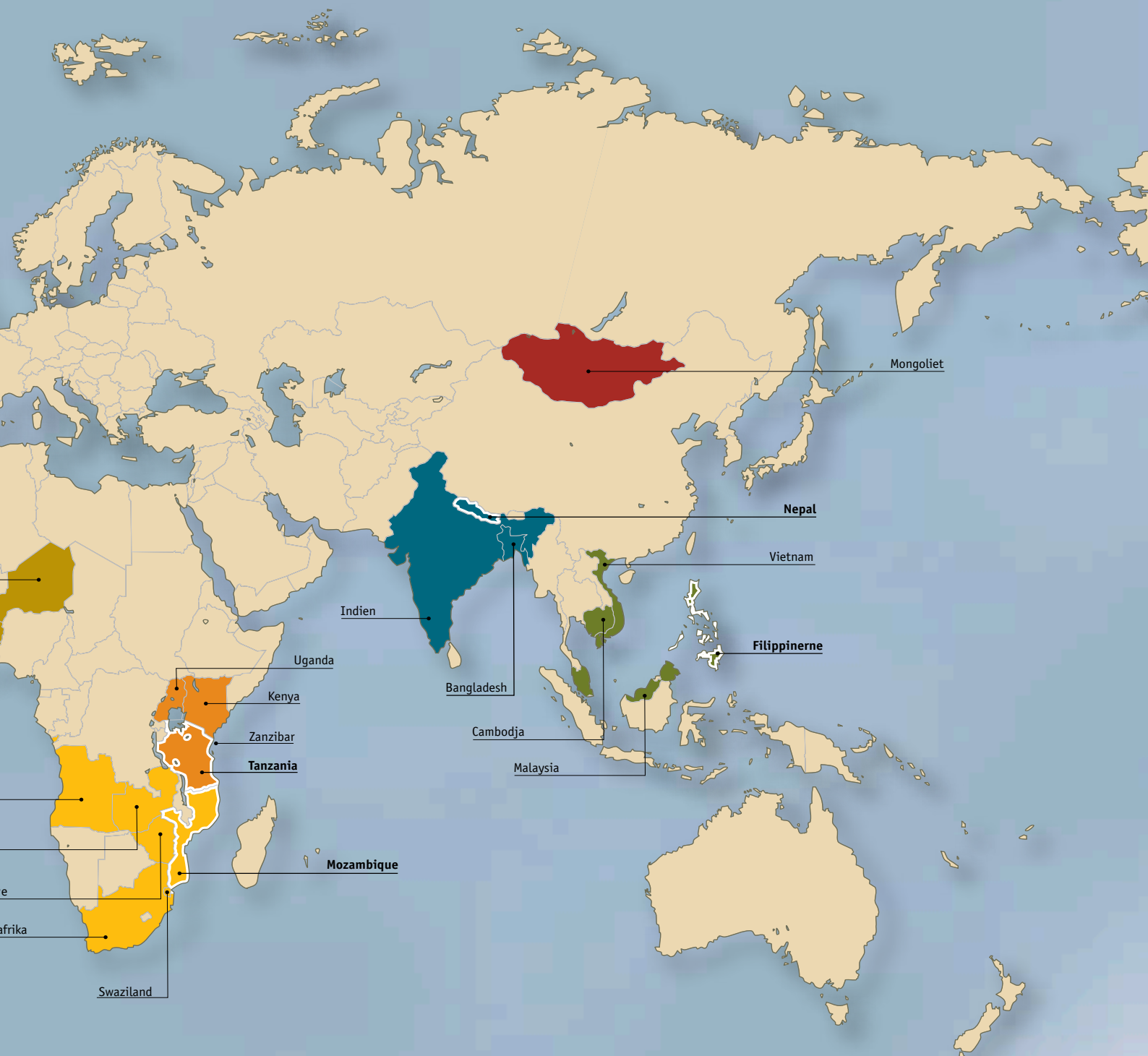
RONEX I DANMARK

I et samarbejde mellem 3F's kursusejendom Laugesens Have, LO og Ulandssekretariatet var kunstneren Ronex fra Uganda i Danmark. Ronex's malerier var en del af Ulandssekretariatets rejsende udstilling under "Fokus på Østafrika" kampagnen, der besøgte Laugesens have. Her faldt forstander Søren Elbæk for Ronex kunst og valgte ud over at købe et par stykker til Laugesens Have også at invitere Ronex til Danmark som en del af stedets årlige faglige sommerlejr. Under besøget lavede Ronex flere workshops og foredrag. Søren Elbæk og Ulandssekretariatet ville dog også gerne give den afrikanske kunstner Ronex noget med hjem i form af dansk kultur og kunst. Der var derfor afsat fire dage til at vise dansk historie, kultur og et bredt udpluk af den danske kunstscene.

Ulandssekretariatets globale arbejde

- Østafrika: Zanzibar, Uganda, **Tanzania** og Kenya
- Vestafrika: **Ghana**, Benin Sierra Leone og Niger
- Sydlig Afrika: Zimbabwe, Angola, **Mozambique**, Swaziland, Sydafrika og Zambia
- Den Arabiske Verden: Marokko
- Sydasien: **Nepal**, Pakistan, Bangladesh og Indien
- Sydøstasien: Malaysia, Cambodja og **Filippinerne**
- Øvrige Asien: Mongoliet
- Mellemamerika: **Nicaragua**, Guatemala og Honduras

Ulandssekretariatet arbejder med partnerorganisationer i fokuslande og med satellit-aktiviteter i andre lande. Fokuslandene er de fremhævede lande på kortet.

Mange unge tiltrækkes af markederne i de store byer f.eks. Røde Stjerne markedet i hovedstaden Maputo.

Foto: Eva Tommerup Johnsen

MOZAMBIQUE

Armindo Chembane har en bod i el-sektionen af et marked, som han passer ved siden af studier og fagligt arbejde for landsorganisationen OTM og fagforeningen i den uformelle økonomi ASSOTSI. For mozambicanske unge som ham er den uformelle økonomi den bedste chance for at tjene til dagen og vejen, for det er svært at få foden indenfor på det formelle arbejdsmarked. Særligt svært for de unge, som mangler erfaring.

Fagforeningerne samarbejder derfor med de tekniske skoler om at forbedre unges jobmuligheder.

”Vi snakker med skolerne om at gøre faglinjerne mere attraktive for de unge”, fortæller Armindo Chembane. ”Vejen frem for unge her er at tage en faglig uddannelse, som gør dem i stand til at starte egen virksomhed. Men de tekniske skoler i Mozambique er få og maskinerne er i dårlig stand, så der er stadig meget at tage fat på.”

Samtidig skal de unge også kende spillereglerne på arbejdsmarkedet, hvad enten de arbejder for sig selv eller for andre. ”Vi prøver at følge de unge der hvor de arbejder, og en gang imellem holder fagforeningen kurser for dem, så de forstår arbejdsforhold og kender deres rettigheder.”

Tekst: Eva Tommerup Johnsen

AFRIKA

På trods af en stabil økonomisk fremgang i store dele af Afrika er kontinentet fortsat præget af politisk, social og økonomisk ustabilitet. I det Sydlige Afrika er situationen i Zimbabwe og aftalen om magtfordelingen mellem præsident Mugabe og Morgan Tsvangirai skrøbelig. Samtidig er de interne politiske konflikter i ANC i Sydafrika eskaleret og vil formentlig få stor indflydelse på det kommende valg i 2009 og situationen i regionen som helhed.

I Vestafrika har Ulandssekretariatet de sidste fem år samarbejdet med den Ghanesiske landsorganisation med vægt på organisationsudvikling og kapacitetsopbygning inden for den uformelle økonomi. Det har bl.a. betydet, at det er lykkedes at sikre bedre lånemuligheder for arbejdere i den uformelle økonomi via egne pensionsopsparinger.

Ulandssekretariatet har gennem en årrække støttet kapacitetsopbygning og uddannelse af tillidsfolk i de faglige landsorganisationer i det Sydlige Afrika – primært Mozambique, Swaziland, Angola, Zambia og Zimbabwe. Gennem etableringen af et regionalt program med landekontor i Maputo, er samarbejdet i 2008 udvidet til også at omhandle fortalervirksomhed, strategisk udvikling og samarbejde vedr. anstændige arbejdsforhold. Samarbejdet har bidraget til, at landsorganisationerne i Swaziland og Zimbabwe nu er de centrale samlingspunkter for civilsamfundet i de to lande.

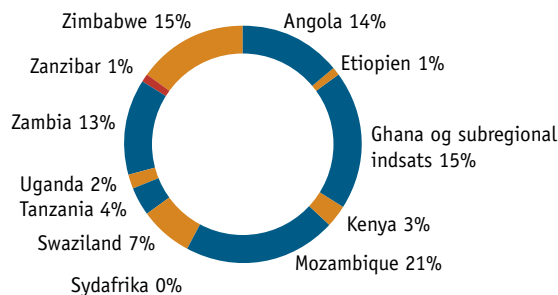
I samarbejde med BAT-kartellet og det internationale byggeforbund BWI fortsætter Ulandssekretariatet arbejdet med HIV/AIDS i Angola, Zambia og Zimbabwe. På de små og skiftende arbejdspladser i byggeindustrien er det en udfordring for fagbevægelsen at nå ud til medlemmerne med information om forebyggelse, fordomme og en mere aktiv brug af arbejdsmiljø og aftalestrukturer i kampen for at begrænse udbredelsen af HIV.

I det østlige Afrika har Ulandssekretariatet i år også etableret et regionalt program, som omfatter et samarbejde med den Østafrikanske faglige samarbejdsorganisation EATUC og de tilknyttede landsorganisationer. Gennem vores nye landekontor i Arusha, Tanzania, vil Ulandssekretariatet yde rådgivning og

støtte til partnerne. Indenfor det regionale program fortsættes også samarbejdet med CO-Industri og industriforbundet TUICO i Tanzania omkring forbedring af arbejdsmiljø og HIV/AIDS på arbejdspladserne. TUICO har i dag etableret et netværk af sikkerhedsorganisationer på de større arbejdspladser, og samarbejder aktivt med det lokale arbejdstilsyn og lokale arbejdsgivere. Indenfor programmet er det mangeårige samarbejde mellem DLF og lærerorganisationerne i Østafrika yderligere blevet udbygget med et regionalt samarbejde og erfaringsudveksling omkring fælles uddannelsespolitiske diskussioner.

Som det nyeste skud har Ulandssekretariatet i 2008 fået midler til et pilot-projekt om HIV/AIDS i minerne i Etiopien. Projektet udføres bl.a. i samarbejde med det internationale minarbejderforbund ICEM og CO-Industri og har til formål at bekæmpe HIV/AIDS stigmatisering ved hjælp af arbejdsmiljø- og aftalestrukturerne ude på arbejdspladserne.

Indsatser 2008 Afrika – fordelt på lande

Det er ikke nemt at passe børn og arbejde på samme tid.
Foto: Kurt Halkjær

INDIEN

Folk i den uformelle økonomi går på arbejde hver dag uden at have et egentligt fast arbejde. I Indien er 93 pct. af arbejdsstyrken uden fast ansættelse – og over halvdelen af dem er kvinder. De arbejder som gadehandlere, markarbejdere, cigaret-rullere, -bygningsarbejdere, vævere og vaskekoner på daglejrbasis. Ofte er arbejdet fysisk hårdt, og de er ikke sikret en minimumsløn der gør, at de kan forsørge deres familie.

Fagforeninger har svært ved at hjælpe kvinderne fordi de ikke har en formel arbejdsgiver, men i delstaten Gujarat har kvindeorganisationen SEWA (Self employed Women's Association) siden 1972 organiseret de selvhvervende kvinder og støttet dem i kampen for at forbedre levevilkårene for dem selv og deres familier. Dhuliben Ishurasbhai er en af de kvinder, som nu har fået hjælp af SEWA. Hun har fået træning som syerske og arbejder ikke længere i marken på planteskolen. Derudover har SEWA arrangeret børnepasningsordninger, så hun kan få sine børn passet, mens hun går på arbejde.

ASIEN

Den finansielle krise, som startede i USA, og som i løbet af 2008 er rullet hen over Asien, har, i kombination med fødevarer-krisen, sat indsatsen for at reducere fattigdommen mindst 10 år tilbage. Fattigdommen er den største udfordring for fagbevægelsen i Asien, og de økonomiske og politiske betingelser for at gøre noget ved det er blevet forværret. Sammen med partnerorganisationerne har Ulandssekretariatet brugt mange kræfter på at udvikle det regionale program Anstændigt arbejde i Asien. Programmet vil de næste fem år forsøge at forbedre levevilkårene for de fattigste arbejdere gennem kapacitetsudvikling af fagbevægelsen.

Efter det historiske aprilvalg i Nepal var det en lang og sej proces at få dannet en koalitionsregering. Det gjorde det umuligt at videreføre de faglige initiativer, som var planlagt i projektet med NTUC-GEFONT Joint Board og den Danske Ambassade. Nepals nye arbejdsminister kommer fra Maoisterne og man kunne derfor frygte at den maoistiske fagbevægelse vil forsøge at gå udenom den øvrige fagbevægelse. Men det vil næppe kunne lade sig gøre, da en løsning på de presserende problemer på arbejdsmarkedet vil kræve enighed fra både arbejdsgiverne og den øvrige fagbevægelse, hvor NTUC-GEFONT Joint Board udgør den største gruppe. ILO har i 2007 iværksat en større reform af det nuværende korrupsionsramte arbejdsretlige system. Ulandssekretariatets kommende landeprogram i Nepal er designet til at støtte og udbygge fagbevægelsens kapacitet til at få indflydelse på den proces.

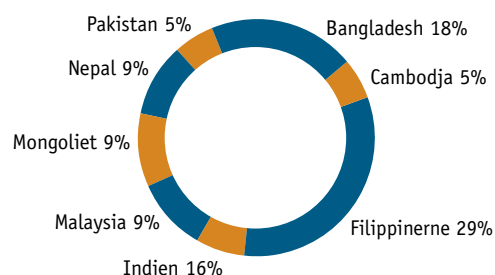
I samarbejde med landsorganisationerne CCTU og CLC i Cambodja har Ulandssekretariatet gennemført et baselinestudie for at afsløre krænkelser af arbejdsmarkedsloven og undersøge, om arbejderne kender deres rettigheder. Undersøgelsen peger på, at arbejdsmarkedsloven bliver overholdt i forhold til betaling af mindsteløn og forbud mod børnearbejde, men at det

kniber med anerkendelse af retten til at organisere sig og til at forhandle kollektivt.

Arbejderne i den uformelle økonomi må ofte tage det mest farlige, tunge og beskidte arbejde, og deres rettigheder er få. To af Ulandssekretariatets partnerorganisationer har specialiseret sig i at organisere disse arbejdere; den indiske organisation SEWA og den filippinske organisation ACIW. SEWA har i 2008 oplevet den politiske sejr at blive anerkendt internationalt som landsorganisation af IFS på trods af modstand fra de traditionelt mandligt dominerede fagforeninger i Indien. Ulandssekretariatet vil i de kommende år søge at bringe SEWA's erfaringer og gode eksempler videre til inspiration for andre faglige organisationer i Asien. (Se boks)

ACIW har indledt et samarbejde med en trepartsorganisation for bygningsindustrien i Filippinerne. Samarbejdet går bl.a. ud på at institutionalisere uddannelse og certificere arbejderne og på den måde opnå bedre løn- og arbejdsvilkår, bedre byggekvalitet og forbedret konkurrenceevne. Projektet køres i samarbejde med Bat-Kartellet i DK. ACIW har desuden sammen med universitetsprofessor Rene Ofreneo fra University of the Philippines på rekordtid skrevet et lovforslag til en rammelovgivning for bygningsindustrien. Forslaget bliver støttet både af fagbevægelsen og arbejdsgiverne og har allerede været fremsat både i Repræsentanternes hus og i Senatet – Et godt eksempel på hvordan man kan give ludfattige daglejere i bygningsindustrien en stemme på det højeste politiske niveau i landet.

Indsats 2008 Asien – fordelt på lande

Her er en af deltagerne på et videregående kursus om den internationale fagbevægelse og ILO-konventionerne i gang med en fremlæggelse på gruppens vegne.

Foto: Carsten Flint Hunneche

GUATEMALA

Fagbevægelsen i Guatemala har med stor succes decentraliseret deres uddannelsesprogram. Hvor deltagerne før måtte rejse langt for at komme på kursus i hovedstaden Guatemala City, foregår kurserne nu ude lokalt rundt omkring i landet. Provens hovedstad Chela i det guatemaltegiske højland er et af de steder langt fra hovedstaden, hvor uddannelsesaktiviteterne har medført øget faglig aktivitet.

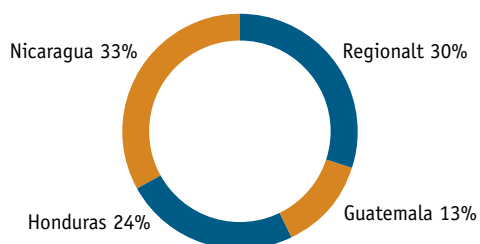
Tekst: Carsten Flint Hunneche

MELLEMAMERIKA

Fagbevægelserne i Amerika tog i foråret et stort skridt i den interne politiske enhedsproces, hvor de slog sig sammen i den regionale organisation CSA (Confederación Sindical de Americas) som nu rummer 68 affilierede organisationer i 26 lande med sammenlagt over 50 millioner medlemmer. I Mellemamerika har fagbevægelsen traditionelt været splittet af politiske farver og fraktioner, af diktatoriske regimer, af borgerkrige og stærke interventioner fra magtfulde nabolande – og har også været klemt i fagforeningsfjendsk virksomhedskultur og magtspil på politiske fronter. Interne konflikter og mistillid mellem de relativt svage organisationer er stadig en realitet i dag, hvorfor udfordringerne er store, når den politiske erklæring om enhed i amerikansk fagbevægelse nu skal oparbejdes og udvikles i praksis.

Et af de områder, hvor det i Mellemamerika er lykkedes at oparbejde fælles positioner og udøve fortalervirksomhed er i forhold til aftaleprocesserne om øget samarbejde mellem EU og regionen. For fagbevægelsen står det højest på dagsorden at aftalegrundlaget også vil indeholde en social dimension i forhold til arbejdsmarkedet: Der bør med handelsaftalerne følge sociale klausuler og forpligtelser, så internationale ILO-konventioner overholdes samt OECD-guidelines følges, og så marginaliserede grupper på arbejdsmarkedet styrkes – herunder det flertal af befolkningerne, som arbejder i den uformelle økonomi.

Indsats 2008 Mellemamerika – fordelt på lande

Ulandssekretariatets regionale samarbejdspartner, arbejdsmarkedsinstituttet ISACC, har i høj grad faciliteret denne fortalervirksomhed i årets løb med udarbejdelse af politikforslag og afholdelse af konferencer for fagforeningerne om temaet. Fra årets sidste måneder gennemføres også en oplysningskampagne i alle regionens lande om den samfundsmæssige betydning af den regionale integration og den kommende aftale med EU. Trods skrøbelige demokratiske tilstande i disse lande, hvor brud på menneskerettighederne hører til dagens orden, er det alligevel muligt at spore fremgang i forhold til anerkendelsen af arbejdstagerrettigheder og betydningen af anstændigt arbejde.

For vores nationale partnere i Nicaragua, Honduras og Guatemala er det fortsat en stor udfordring, at de kontinentale og regionale fælles deklamationer og aftaler skal følges op i praksis.

Både i Nicaragua og Honduras giver Ulandssekretariatet i denne fase støtte til fælles politikudvikling og fortalervirksomhed – på arbejdsmarkedsrelaterede områder som skattepolitik, uddannelsesindsatser og erhvervsfremme. Partnerne, som begge steder er bredt favnende landsorganisationer, anvender de tematiske forslag i den sociale dialog med regeringerne og arbejdsgivere, og indgår også alliancer med andre civilsamfundsorganisationer om særlige temaer.

I Guatemala, hvor Ulandssekretariatets støtte gives til et fælles nationalt uddannelsescenter for fagbevægelsen, er der større fokus på at konsolidere de lokale organisationers fælles ejerskab det ressourcecenter som nu er opbygget, ved siden af arbejdet med kerneydelsen: uddannelse af faglige tillidsfolk og ledere i flere af landets provinser. Centret er i dag anerkendt af arbejdsministeriet, uddannelsesinstitutioner og også donorer som en positiv social aktør i arbejdet for fremme af anstændige forhold på arbejdsmarkedet.

Arbejder på elektronikfabrik i Marokko.

DEN ARABISKE VERDEN

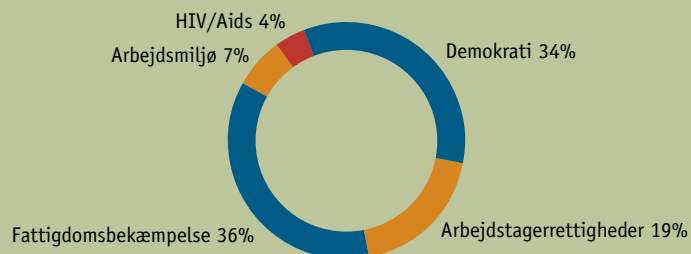
I år er samarbejdet i Marokko blevet forstærket omkring trepartsprojektet og det bilaterale projekt. Trepartsprojektet består i et samarbejde mellem beskæftigelsesministerierne i Danmark og Marokko, Dansk Industri, den private marokkaniske arbejdsgiverorganisation, Ulandssekretariatet, samt tre af de fire største faglige landsorganisationer, CDT, FDT og UGTM. Samarbejdet foregår praktisk med uddannelse på en lang række virksomheder med henblik på at oprette arbejdsmiljøudvalg. Fokus er på at udvikle social dialog som et redskab til at sikre bedre løn- og arbejdsvilkår. Der er i år blevet introduceret et nyt forum, hvis formål er at samle lønmodtagere, arbejdsgivere og ansatte i ministeriet til debat om en lang række emner omkring social dialog. Det har vist sig at fungere godt, og debatterne er her foregået tvangsfrit og på tværs af de formelle grænser mellem grupperne.

Det bilaterale samarbejde er i den første periode foregået alene med CDT og FDT, da UGTM gik igennem en intern afklaringsfase først i projektet, og først på det seneste igen er blevet fuldt aktiv i trepartssamarbejdet. En god nyhed er aftalen om, at træningen af tillidsrepræsentanter fremover vil foregå i fællesskab. Det er et stort fremskridt, da det hidtil har været svært for de forskellige Landsorganisationer at være i stue sammen.

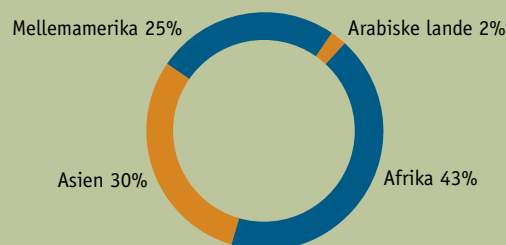
Desværre er projektet omkring en europæisk-arabisk tænketank løbet mod en mur, da den arabiske faglige sammenslutning ICATU på det første styregruppemøde i København i marts slog bak. ICATUs generalsekretær insisterede på at møderne skulle afholdes i ICATUs uddannelsescenter i Damaskus, Syrien, på trods af en tidligere accept af at møderne skulle finde sted i neutrale lokaler i Amman, Jordan. Da tænketankens grundlæggende uafhængighed således blev udfordret, kunne projektet ikke fortsættes. Planen kunne ikke gennemføres udenom ICATU, da de arabiske landsorganisationer har besluttet at alle regionale aktiviteter skal cleares med ICATU. Vi afventer nu grønt lys fra udenrigsministeriet til at forsøge at anvende modellen fra Nordafrika og migrantarbejdere med udgangspunkt i Bahrain.

Nøgletal 2008

Indsatser 2008 fordelt på temaer

Indsatser 2008 fordelt på verdensdele

DE DANSKE SAMARBEJDSPARTNERE

ASIEN

LO og FTF
3F
BAT-Kartellet
CO-Industri
Danmarks Lærerforening
Kommunernes Landsforening
Dansk Metal
Dansk Sygeplejeråd

MELLEMAMERIKA

LO og FTF
3F
Dansk EL Forbund
Finansforbundet
FOA Fag og Arbejde
HK
Dansk Metal
Dansk Sygeplejeråd

AFRIKA

LO og FTF
BAT Kartellet
BUPL
CO-Industri
Dansk Metal
HK
Danmarks Lærerforening

Organisationsdiagram

